

אתיקה מקצועית

הנחיות והחלטות ועדת האתיקה הארצית

גיליון מס' 79 | אפריל 2026

תוכן העניינים

3.....	דברי כתיחה
4.....	ייחוד המקצוע
5.....	התמחות
6.....	יחסי עורך דין-לקוח
7.....	חיסיון עורך דין-לקוח
11.....	התחדשות עירונית
12.....	אתר אינטרנט
13.....	ניהול משרד
13.....	עיסוק אחר
16.....	עורך הדין ובית המשפט
18.....	בינה מלאכותית
20.....	ניגוד עניינים
.....	אתיקה במחוזות הלשכה
24.....	ועדת האתיקה במחוז תל אביב
28.....	ועדת האתיקה במחוז מרכז
32.....	ועדת האתיקה במחוז ירושלים

חברות וחברים יקרים,

אני מתכבד להביא לעיונכם את גיליון מספר 79 של "אתיקה מקצועית".

הגיליון מתפרסם בתקופה משמעותית עבור מדינת ישראל, בנוסף לכל האירועים שעברנו במהלך שלוש השנים האחרונות, על רקע מלחמת "שאגת הארי" מול איראן. בימים אלה אנו מבקשים להשתתף באכלן של משפחות השכול, לחזק את הפצועים ובני משפחותיהם, ולהביע הערכה עמוקה לחיילי צה"ל ולכוחות הביטחון ואת כלל האזרחים המתמודדים עם השלכות התקופה.

לצד מציאות זו, ממשיכה ועדת האתיקה הארצית בעשייתה, במטרה לסייע לעורכות ולעורכי הדין בהתמודדות עם שאלות אתיות, ובהבטחת רמה מקצועית וערכית גבוהה.

בגיליון זה מפורסמות החלטות מעניינות ומכוינות משולחנה של ועדת האתיקה הארצית, העוסקות בין היתר בסוגיות של יחסי עורך דין-לקוח, חיסיון עורך דין-לקוח, שימוש בראיה שהושגה בדרך לא חוקית, התחדשות עירונית, שימוש בכלי בינה מלאכותית, ניהול משרד, עיסוקים נוספים לצד מקצוע עריכת הדין, התבטאויות, ניגוד עניינים ועוד.

הנכם מוזמנים לפנות אל ועדות האתיקה המחוזיות בכל שאלה או התלבטות מקצועית.

בהזדמנות זו אאחל לכולנו ימים של שקט, ביטחון ותקווה, חג אביב שמח והמשך עשייה מקצועית ואחראית למען הציבור ולמען מקצוע עריכת הדין.

מנחם מושקוביץ, עו"ד
יו"ר ועדת האתיקה הארצית

ייחוד המקצוע

ביצוע פעולה שיוחדה לעורכי דין בזמן הגבלת חברות

התלונה: המתלוננת טענה כי הנילון, עורך דין המצוי בהגבלת חברות, שלח לה מכתב התראה שכותרתו "מכתב התראה לפני נקיטת הליכים משפטיים" בקשר ליחידת דיור ששכרה מהוריו של הנילון. הנילון הציג עצמו כעורך דין, ציין כי הוא פונה בשם מרשיו (הוריו), ודרש מהמתלוננת לפנות את הנכס. עוד צוין כי ככל שלא תיענה לדרישה, ניתן יהיה לנתק את הדירה מחיבור לחשמל ומים, לתבוע פינוי מידי של הנכס, לתבוע פיצויים אישיים והוצאות משפט ולממש את הביטחונות שניתנו.

המכתב נחתם על ידי הנילון כעורך דין, בצירוף חותמת הנושאת את מספר רישיונו. בעת הגשת התלונה, המתלוננת לא הייתה מודעת לכך שהנילון מצוי בהגבלת חברות, והלינה, בין היתר, על כך שהנילון נקט בלשון מאיימת, על הסתמכות על הוראות שאינן תואמות את הדין ועל חוסר תום לב בהתנהלותו. הנילון השיב לגופו של עניין ואישר כי שלח את מכתב ההתראה.

החלטה: הוועדה החליטה להעמיד את הנילון לדין משמעתי בגין התנהלותו. לאחר מסירת ההודעה על העמדתו לדין, פנה הנילון בבקשה לעיון חוזר, במסגרתה הביע צער, נטל אחריות על התנהלותו, והבהיר כי שגה בפרשנות שנתן למשמעות הגבלת החברות. הנילון ציין כי הבין בדיעבד כי לא היה רשאי לבצע פעולה שנתייחדה לעורכי דין, כגון משלוח מכתב התראה כאמור, והתחייב שלא לשוב על כך בעתיד.

בנסיבות אלה, ולאחר בחינת הבקשה, החליטה הוועדה לחזור בה מהחלטתה להעמדת הנילון לדין משמעתי.

לצד זאת, הוועדה העירה לנילון כי כל עוד הוא מצוי בהגבלת חברות, עליו להימנע מביצוע פעולות שיוחדו לעורכי דין בהתאם להוראות סעיף 20 לחוק לשכת עורכי הדין, תשכ"א-1961, וכי ביצוע פעולות כאמור עלול להוות עבירה אתית.

מס' החלטה: את/24/226

התלונה: המתלונן טען כי הנילון, מתמחה אשר ניגש לבחינת ההסמכה, שלח אליו מכתב התראה הנוגע לאירוע תקיפת כלב, בו הייתה מעורבת ככל הנראה, חברתו של הנילון.

לטענת המתלונן, המכתב יצר מצג כאילו נשלח על ידי עורך דין, וזאת אף שהנילון אינו מוסמך לכך. המכתב אינו נושא שם או חתימה, אולם עושה שימוש במינוחים משפטיים מובהקים, ובכלל זה המונח "מרשתי", וכן כולל הפניות להוראות חוק רלוונטיות. הנילון לא הציג עצמו באופן פוזיטיבי כעורך דין, אולם מנגד לא הבהיר כי הוא מתמחה או שאינו עורך דין, אף כשנשאל על כך במפורש על ידי המתלונן.

עוד נטען כי המתלונן ביקש את מספר רישיונו, והנילון השיב כי ימסור אותו בהמשך. הנילון לא מסר תגובתו לתלונה.

החלטה: הוועדה מצאה כי קיימת בעייתיות בהתנהלות הנילון, שכן היה עליו להבהיר באופן חד משמעי כי אינו עורך דין, בפרט משנשאל על כך במפורש. כמו כן, היה עליו להימנע משימוש במונחים העלולים ליצור מצג כאילו הוא פועל כעורך דין, ובכלל זה השימוש במונח "מרשתי".

עם זאת, הוועדה קבעה כי בנסיבות העניין לא הוכח מצג פוזיטיבי וברור של התחזות לעורך דין. בהתחשב בכך שהנילון מצוי בסמוך לקבלת רישיון לעריכת דין, לא נמצאה תשתית ראייתית מספקת לנקיטת הליך משמעתי. לפיכך, הוחלט לגנוז את התלונה.

לצד זאת, הוועדה העירה לנילון כי היה עליו לנהוג משנה זהירות בהתנהלותו, וכי עליו להקפיד בעתיד על התנהלות ההולמת את כללי האתיקה ואת הסטנדרטים המצופים ממתמחה ומעורך דין.

מס' החלטה: 305/25

יחסי עורך דין-לקוח

הסכם שכר טרחה

התלונה: המתלונן שכר את שירותיו של הנילון לצורך טיפול משפטי בעניין טענת לשון הרע שנטענה מצד לקוח שהוציא דיבה על חנות בבעלות המתלונן. בין הצדדים נחתם הסכם שכר טרחה בסך 10,000 ₪ בתוספת מע"מ, כאשר מחצית הסכום שולמה במעמד החתימה על ההסכם. בהסכם נקבע כי הנילון יהיה זכאי למלוא שכר הטרחה גם אם יופסקו שירותיו על ידי המתלונן.

זמן קצר לאחר חתימת ההסכם, פנה הנילון למתלונן בבקשה לשנות את הסכם שכר הטרחה ולהוסיף גם רכיב של אחוזים מהצלחה. המתלונן התנגד, וההסכם לא שונה.

לטענת המתלונן, בעקבות סירובו לשינוי ההסכם, טיפל הנילון בענייניו באופן רשלני. בשל כך, נמנע המתלונן מתשלום יתרת שכר הטרחה ואף דרש השבת הסכום שכבר שולם. בין הצדדים התגלע סכסוך, אשר כלל חילופי דברים בכתב ובעל פה.

הנילון מצדו פירט את פעולותיו בתיק וטען לזכאותו לקבלת מלוא שכר הטרחה בהתאם להסכם.

החלטה: הוועדה קבעה כי מדובר בטענות שמקורן בסכסוך שכר טרחה בין עורך דין ללקוח, אשר מקומן להתברר בפני הערכאות או הגופים המוסמכים לכך, ולא במסגרת הליך משמעותי. לפיכך, הוחלט לגנוז את התלונה בגין היעדר עבירה אתית.

עם זאת, הוועדה העירה לנילון כי מן החומר שצורף לתלונה עולה כי אופן התנהלותו והתקשורת שניהל עם הלקוח חרגו מן המקובל והמצופה מעורך דין. הובהר כי עליו להקפיד להבא על התנהלות מקצועית, מאוזנת ומכבדת, בהתאם לכללי האתיקה ולסטנדרטים הנהוגים במקצוע. **מס' החלטה: 220/25**

הקלטת לקוח במסגרת חתימה על הסכם שכר טרחה

שאלתה: הפונה מבקש להוסיף להסכם שכר הטרחה הוראת ויתור שתקבל את חתימת הלקוח לצדה, ולברר האם בדרך זו יהא רשאי להקליט את הלקוח, שחתם על "הסכמה מדעת מלאה", המופיעה באופן נפרד, בולט ומודגש, ולצידה מקום נפרד לחתימה.

החלטה: עמדת הוועדה היא כי כלל 22 לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), תשמ"ו-1986 (להלן: "כללי האתיקה") מגלם בחובו ערך מוגן ומרכזי - שהוא אמון הלקוח בעורך הדין, וכן הגנה על התקשורת החופשית בין הלקוח לבין עורך הדין. מקום שבו תיחשב חתימת הלקוח על סעיף כללי כהסכמה גורפת לכל הקלטת שיחה עתידית, עלולה לפגוע באמון העומד בבסיס יחסי עורך דין-לקוח.

יתרה מכך, ניתן להניח כי יהיו לקוחות שלא יזכרו כי חתמו על הסכמה כאמור, ואף קיים חשש כי הדבר ייתפס כניצול פערי הכוחות והידע בין עורך הדין ללקוח, תוך שימוש במיומנותו המשפטית של עורך הדין לעיצוב הסכם באופן המעמיד את הלקוח בסיטואציה לא נוחה.

לפיכך, סבורה הוועדה כי הוספת מלל כאמור להסכם שכר הטרחה אינה מהווה יידוע כדין בהתאם לכלל 22 לכללי האתיקה, וכי אין בה כדי לפטור את עורך הדין מחובותיו לפי כלל זה.

מס' החלטה: את/302/25

חיסיון עורך דין-לקוח

תחולת החיסיון לאחר פטירת הלקוח

שאלתה: עורכת דין מונתה מטעם הסיוע המשפטי לייצג נפגעת עבירת מין אשר הגישה תלונה במשטרה. למרבה הצער, הלקוחה נמצאה ללא רוח חיים לפני מספר ימים (להלן: "המנוחה"). על פני הדברים, קיים קשר אפשרי בין המידע שנמסר לעורכת הדין על ידי המנוחה לבין נסיבות פטירתה.

על רקע האמור, התבקשה הוועדה להידרש לשאלות הבאות:

1. האם בנסיבות המתוארות לעיל, מתקיים חיסיון עו"ד-לקוח?

2. ככל שאכן קיים חיסיון - האם, נוכח ההנחה כי המנוחה הייתה מעוניינת להביא את המידע לידיעת המשטרה, קיימת חובה לעשות כן?

3. האם בנסיבות כאמור גוברת החובה ליידע את המשטרה במידע חיוני לשם קידום החקירה על פני חיסיון עו"ד-לקוח, כאשר הלקוח נפטר בנסיבות הקשורות לפנייתו לסיוע המשפטי? בנוסף, האם ניתן ליידע את המשטרה כי קיים ברשות עו"ד מידע חיוני שנמסר לה ע"י הלקוחה ז"ל (ולמוסרו רק לאחר קבלת צו שיפוטי מתאים שהמשטרה תציג לעורך הדין)?

4. במידה ולא ניתן למסור את המידע על פי כל אחת מהאפשרויות הנ"ל: האם מסירת המידע בציות לצו שיפוטי במסגרת חקירת משטרה (אם יהיה כזה) עלולה לחשוף את עו"ד לטענות עתידיות בדבר הפרת החובות האתיות המוטלות עליה?

החלטה: כלל ידוע הוא, כי החיסיון שבין עורך דין ללקוח וחובת הסודיות החלה על עורך הדין, הינם מוחלטים, והינם מהערכים החשובים והבסיסיים ביותר במקצוע עריכת הדין.

יחד עם זאת, הוועדה קבעה בעבר כי ייתכנו מקרים חריגים ביותר, בהם תיסוג חובת החיסיון מפני ההגנה על הערך העליון של קדושת החיים. באותם המקרים בהם היה ברור כי מול הערך העליון של חיסיון עו"ד-לקוח ניצב חשש ממשי לפגיעה בחייו/או בגופו של אדם, נקבע כי חובת החיסיון תיסוג בשל הגנה על הערך העליון של קדושת החיים, אולם אף זאת אך ורק בהיקף ובמידה הנדרשים על מנת לשמור על חיי אדם ושלמות גופו.

עוד נקבע כי גם ההיתר כאמור יינתן באופן מסווג, ורק במקרה של דרגת ודאות גבוהה, ולאחר שעורך הדין עשה ניסיון משמעותי להניא את הלקוח ממעשיו, יש לדווח בהיקף המינימלי הנדרש על מנת לשמור על חיי אדם.

במצב דברים בו הפנייה נעשית לאחר שהלקוחה כבר נמצאה ללא רוח חיים, הרי שנקודת האיזון משתנה מאיזון אופקי בין שתי זכויות שוות מעמד וחשובות, לאיזון אנכי. בנסיבות אלה, ובהינתן כי חיסיון-עו"ד לקוח הינו מוחלט, **עמדת הוועדה היא כי אין להתיר את מסירת המידע למשטרה.**

להלן מענה ממוקד לשאלות כפי שנשאלו בפנייה:

1. כן, במקרה שהוצג מתקיים חיסיון עו"ד-לקוח.
 2. ככל שהלקוחה הייתה חפצה להביא את המידע לידיעת המשטרה, היה עליה לעשות כן באופן עצמאי או ליתן ייפוי כוח לעורך הדין לעשות כן.
 3. שעה שקיים חיסיון עו"ד-לקוח, לא ניתן ליידע את המשטרה בדבר קיומו של מידע כאמור.
 4. ככלל, אין בצו שיפוטי כדי להסיר חיסיון-עו"ד לקוח. ככל שתינתן החלטה שיפוטית בנושא, הרי שיש להעבירה לבחינת הוועדה לצורך מתן חוות דעת והחלטה.
- יובהר, כי מקום בו מצוי בידי עורך הדין מידע בדבר חשש לביצוע עבירה ו/או פגיעה כלפי צדדים נוספים, מעבר ללקוחה המנוחה, ומדובר במידע מבוסס כדבעי, הרי שביחס למידע כזה אין חיסיון עו"ד-לקוח ו/או הוא נסוג מפני עיקרון העל של קדושת החיים ובכל מקרה כל מקרה יבחן לגופו. עוד יובהר, כי עם פטירת הלקוחה החיסיון עובר ליורשיה, ואולם, **עמדתם לא הובאה בפני הוועדה.**
- בנסיבות המתוארות לעיל, עמדת הוועדה היא כי אין להתיר את מסירת המידע כאמור. ככל שתובא בפני הוועדה עמדה שונה מטעם היורשים או ככל שיוצגו נסיבות נוספות, תשוב הוועדה ותבחן את עמדתה בהתאם.**

מס' החלטה: את/78/26

עדות עורך הדין בבית המשפט

שאלתה: הפונה מבקש את עמדת הוועדה בשאלה האם בנסיבות העניין יש לראות את לקוחו כמי שוויתר על חיסיון עורך דין-לקוח, כך שיהיה רשאי להעיד באופן חופשי ולהציג ראיות להגנתו.

הפונה ייצג את הלקוח כמוכר בעסקת מקרקעין. בהמשך הגיש הלקוח תביעה לביטול הסכם המכר, במסגרתה העלה טענות חמורות כלפי הפונה, ובהן כי לא ייצג את אינטרס הלקוח אלא פעל עבור צד ג' שהיה לו אינטרס בעסקה, לא הסביר ללקוח את משמעות חתימתו על הסכם המכר, לא אפשר לו לעיין בטייטה, וכי החתימה נעשתה תחת לחץ. התביעה לא הוגשה נגד הפונה, אך הוא זומן להעיד במסגרתה.

למענת הפונה, העובדות שונות בתכלית: ניתן גילוי מלא בדבר קשרים עם צד שלישי; הומלץ ללקוח לפנות לייעוץ נוסף; הלקוח אישר את הייצוג; הועברו לו טיוטות ונוהלה עמו התכתבות; התקיימו מספר פגישות; הלקוח היה מעורב והבין את תנאי העסקה, לרבות התמורה; ואף התייעץ עם בתו, עורכת דין. בנוסף, לאחר החתימה לא העלה הלקוח כל הסתייגות.

החלטה: חיסיון עורך דין-לקוח קבוע בסעיף 48 לפקודת הראיות ובסעיף 90 לחוק לשכת עורכי הדין (להלן גם - החיסיון). כידוע החיסיון הוא חיסיון מוחלט. הלקוח הוא בעל החיסיון ורק הוא רשאי לוותר עליו (רע"פ 751/15 אברג"ל נ' מדינת ישראל (9.12.2025)). הוויתור על חיסיון יכול להיות מפורש ויכול להיות משתמע (רע"א 400/21 מושב נהלל נ' מס ערך מוסף נצרת (נבו, 26.9.2021)). במסגרת זאת, כבר נפסק כי חשיפה סלקטיבית על ידי לקוח, שגילה רק חלק מהדברים שהוחלפו בינו לבין עורך דינו, עשויה לגרום לתוצאה בלתי הוגנת ומשכך בנסיבות שכאלה יש לראות את הלקוח כמי שוויתר על החיסיון.

לפיכך, בנסיבות המפורטות בשאלתה, יש לראות את הלקוח כמי שוויתר על החיסיון ובהתאם רשאי הפונה להעיד במשפט באופן חופשי ביחס לדברים ומסמכים שהוחלפו בינו לבין הלקוח, הקשורים לנושאים בגינם טוען הלקוח. אחרת, עלולה להיגרם תוצאה בלתי הוגנת. לעניין זה, אין חשיבות לכך שהפונה הוא עד בלבד ואינו נתבע, שכן חוסר ההגינות הוא גם ביחס לתוצאות ההליך המשפטי, ככל שיתאפשר ללקוח להציג את גרסתו, בעוד שגרסת הפונה לא תישמע (מה עוד שניתן להניח כי במצבים כאלה, ככל שיש ממש בטענות כנגד הפונה, הדברים עלולים להתפתח מעבר לתביעה לביטול הסכם המכר).

יובהר, כי אין להעיד על דברים ומסמכים שהוחלפו בין הפונה לבין הלקוח, ככל שאין להם קשר לנושאים שבמחלוקת.

מס' החלטה: את/301/25

שימוש בראיות שהושגו שלא כדין בהליך גירושין

תלונה: המתלונן הגיש תלונה נגד הנילוה, אשר שימשה כבאת כוחה של אשתו לשעבר, בקשר להתנהלותה במסגרת ניהול הליך גירושין בין הצדדים.

למענתו, הנילוה עשתה שימוש בראיה חסויה שהושגה, לכאורה, בדרך בלתי חוקית, לאחר שהטלפון שלו נפרץ על ידי גורמים מטעם אשתו דאז. בנוסף טען כי הנילוה הגישה כתבי טענות על גבי מסמכים הנושאים את לוגו משרדה.

החלטה: לעניין הטענה בדבר שימוש בראיה שהושגה שלא כדין - בהתאם לפסיקה, במקרים מסוימים עשוי האינטרס בגילוי האמת לגבור על הפגיעה הנטענת בפרטיות, ובית הדין רשאי להתיר שימוש בראיות כאמור (פד"ר 1-21-7661).

באשר להגשת כתבי טענות על גבי נייר לוגו, הוועדה העירה לנילוה כי עליה להימנע מהגשת כתבי בי-דין בדרך זו, ולהקפיד על עמידה בהוראות הדין והתקנות בעניין.

לאור האמור, הוחלט לגנוז את התלונה בגין היעדר ראיות מספיקות.
מס' החלטה: את/40/24

התחדשות עירונית

עורך דין המשמש חבר נציגות דיירים בפרויקט לצד זיקה למשרד המייצג את הדיירים

שאלתה: עורך הדין פנה לוועדה בשאלה האם הוא רשאי לשמש כחבר נציגות דיירים בפרויקט התחדשות עירונית בבניין בו הוא מתגורר, במקביל למעורבותו המקצועית במשרד המייצג את הדיירים בפרויקט.

הפונה ציין כי בעבר המליץ לדיירים על בא כוחם הנוכחי, עמו יש לו היכרות מקצועית, ואף שימש כחבר נציגות במשך תקופה. בהמשך הוגשה נגד הפונה תלונה לוועדת האתיקה, אשר נדחתה, אך הוער לו כי עליו להתפטר מהנציגות בהתאם להחלטת ועדת האתיקה הארצית (את/135/21). בהתאם לכך, התפטר מתפקידו.

עוד ציין הפונה כי אינו מייצג את הדיירים בעצמו, אך מקיים שיתוף פעולה מקצועי וכלכלי עם בא כוחם, לרבות השתייכות למשרד והשתתפות בהכנסותיו, כולל מפרויקטים מסוג זה.

לאחרונה, בעקבות התפטרות אחד מנציגי הדיירים והיוותרות נציג יחיד, פנו אליו דיירים בבקשה לשוב ולכהן כנציג, ואף הביעו בו תמיכה רחבה. הפונה הבהיר כי יבחן את האפשרות רק בכפוף לאישור ועדת האתיקה, ומכאן פנייתו.

החלטה: בפנייה זו לא הוצג מידע חדש שיש בו כדי לשנות את התשתית העובדתית או הנורמטיבית שעליה נסמכו החלטותיה הקודמות של ועדת האתיקה הארצית, לרבות החלטתה בתיק את/135/21, לפיה עורך דין המקיים זיקה מקצועית וכלכלית למשרד המייצג את הדיירים בפרויקט אינו יכול לשמש בו זמנית כחבר נציגות דיירים, גם אם אינו משמש כב"כ הדיירים בפועל. זיקה זו עומדת בניגוד לכלל 14(א) לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), תשמ"ו-1986 ועלולה לעורר חשש לניגוד עניינים או למראית עין של ניגוד כזה.

אמנם הוצגה הבעת תמיכה רחבה מצד רוב הדיירים המבקשים את מינוי הפונה כנציג, ואין מחלוקת כי הינו זוכה לאמון רב מצדם. עם זאת, תמיכה זו כשלעצמה - אינה משנה את היישום המחייב של כללי לשכת עורכי הדין ואת החלטות ועדת האתיקה הארצית אשר נועדו להבטיח הפרדה ברורה בין אינטרסים מקצועיים לבין תפקידי הנציגות.

לפיכך, בהיעדר שינוי נסיבות מהותי, ומשלא הוצגה תשתית חדשה כלשהי, עמדת הוועדה כפי שנקבעה בהחלטותיה הקודמות בנושא זה נותרת בעינה, ולכן לא ניתן לאשר, במצב הדברים הקיים, את מינויו של הפונה כנציג הדיירים במסגרת הפרויקט.

מס' החלטה: את/25/298

אתר אינטרנט

אתר דירוג עסקים ועורכי דין

אל פתחה של ועדת האתיקה הארצית הובאה סוגיה העוסקת באתר דירוג של בעלי מקצוע בענפים שונים, ובפרט עורכי דין, כאשר הדירוג מתבסס על חוות-דעת משתמשים. המודל העסקי של האתר נסמך בין היתר על ביצוע עסקאות דרכו. כלומר, עו"ד בעל עסק לא משלם לאתר על עצם הפרסום שלו באתר, אלא רק בסיס עסקאות שנוצרו באמצעות יצירת הקשר בין הלקוח לעו"ד באמצעות האתר.

ראשית, כתנאי לבדיקת האתר וקבלת דירוג ראשוני נדרש מעורך הדין העברת חשבוניות עוקבות של לקוחות שלו עם מספר הפלאפון שלהם. במידה וחומרים אלו הועברו על ידי עורכי הדין בטרם קבלת אישור, במעשיהם אלו הפרו עורכי הדין את חובת הסודיות שקיימת עליהם מכוח כלל 19 לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), תשמ"ו-1986 (להלן: "כללי האתיקה").

בנוסף, המודל העסקי של האתר, באופן כללי ובפרט עם עורכי הדין המופיעים בו, כולל עמלה המשולמת ע"י עורך הדין, כסכום מתוך עסקה שהתבצעה בינו ובין הלקוח אשר הגיע אליו באמצעות האתר. לפיכך, מדובר הן על איסור השותפות לפי ס' 58 לחוק והן איסור לפי כלל 11 לכללי האתיקה.

יובהר, כי גם שהתשלום אינו בהכרח מבוסס על אחוזים מתוך שכר הטרחה שמשולם לעורך הדין בגין ההפניה, אף על פי כן תשלום זה אסור, ראו החלטה את/15/19, לפיה כל מצב בו התגמול נעשה בדיקה להפניה יש בו כדי לבטא שיתוף אסור בתמורה לתועלת אחרת לעסקו.

מס' החלטה: את/24/218

ניהול משרד

התאגדות שלוחת משרד עורכי דין זר בישראל

שאליתה: האם ניתן לראות במונח "שלוחה", כמשמעותו בחוק, גם התאגדות של משרד עורכי דין זר באמצעות חברה-בת ישראלית, או שמא מדובר אך ורק בסניף הפועל בהעסקה ישירה של המשרד?

החלטה: עמדת הוועדה היא כי משמעות המונח "שלוחה" אינה מתיישבת עם התאגדות במבנה של חברה-בת, אלא דווקא עם הקמה של סניף. הרציונל העומד בבסיס האיסור על התארגנות שלוחת משרד עו"ד זר בדרך של חברה בת הוא: לשם הגנה על האינטרס של ציבור הלקוחות, יש לשאוף למבנה פשוט עד כמה שיותר, ללא יצירת מבנים תאגידיים מורכבים העלולים למשמש את האחריות האישית שבין עורך הדין נותן השירות המשפטי בפועל, לבין לקוחו. **מספר החלטה: את/243/25**

עיסוק אחר

גישור בצוותא עם מי שאינו עורך דין

שאליתה: הפונה היא עורכת דין שהוסמכה בינואר 2025. לדבריה, בשנים האחרונות עסקה בייעוץ זוגי ובגישור להליכי גירושין יחד עם מגשרת נוספת שאינה עורכת דין. הפונה מבקשת את עמדת הוועדה בשאלות הבאות:

1. האם היא רשאית לבצע הליכי גישור בכובעה כעורכת דין יחד עם מגשרת נוספת שאינה עורכת דין.
2. האם עליה לפתוח תיקי מס הכנסה נפרדים המבחינים בין עיסוקה כעורכת דין לבין עיסוקה בייעוץ זוגי.
3. האם היא רשאית להמשיך לעסוק בייעוץ זוגי, ובמסגרת זו לקבל "לידים" ולשלם בעבורם עמלות.
4. האם היא רשאית לקבל "לידים" לגישור בענייני גירושין ולשלם בעבורם עמלות.

החלטה:

גישור בצוותא עם מגשרת שאינה עורכת דין

עמדת ועדת האתיקה הארצית בהתאם לסעיף 58 לחוק לשכת עורכי הדין, תשכ"א-1961 (להלן: "החוק"), היא כי עורך דין אינו יכול לנהל שותפות עם מי שאינו עורך דין, לשבת עמו כדרך קבע באותו משרד או לפרסם שיתוף פעולה עמו באופן המציג את הטיפול המשפטי כמשותף לעורך דין ולמי שאינו עורך דין.

עם זאת, אין מניעה כי עורכת הדין תנהל הליכי גישור יחד עם מגשרת נוספת שאינה עורכת דין, ובלבד שהדבר ייעשה תוך עמידה בהוראות החוק והכללים שהותקנו מכוחו. בנוסף, עליה להקפיד שלא לתת את ידה להסגת גבול מקצוע עריכת הדין, בהתאם לסעיף 20 לחוק. כמו כן, על עורכת הדין להבהיר לעצמה וללקוחותיה באיזה כובע היא מבצעת את הליכי הגישור, ולהקפיד על הפרדה בין פעילותה כעורכת דין ולבין עיסוקיה האחרים, בהתאם לכלל 1(1) לכללי לשכת עורכי הדין (עיסוק אחר), תשס"ג-2003.

תיקי מס הכנסה נפרדים

סוגיה זו אינה בתחום האתי, ולפיכך הופנתה הפונה בעניין זה לרשויות המס.

עיסוק אחר

לעורכת דין מותר לעסוק בעיסוק נוסף בכפוף לכלל דין, אולם עליה להקפיד על הימנעות מניגוד עניינים. בהקשר זה הפנתה הוועדה את הפונה לכללי לשכת עורכי הדין (עיסוק אחר), תשס"ג-2003.

קבלת "לידים" ותשלום עמלות

הוועדה השיבה כי לא ברור מהשאלה אם מדובר בפעילות במסגרת עיסוקה כעורכת דין או במסגרת עיסוק אחר. ככל שמדובר בפעילות כעורכת דין, מותר לקבל הפניות ולשלם בעדן, בכפוף להוראות הדין ולכללים, ובכלל זה כלל 11ב ולכלל 30 לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), תשמ"ו-1986, וכן בכפוף לאיסור בדבר שידול, ולכלל דין.

מספר החלטה: את/100/25

עורכת דין המועסקת כעובדת סוציאלית

שאלתה: הפונה, עורכת דין בהכשרתה, הינה עובדת סוציאלית בעיריית תל אביב-יפו.

במסגרת עבודתה, מגיעה הפונה לבתי משפט בכובעה כעובדת סוציאלית ולא כעורכת דין, ומתוך כך פנתה אל הוועדה בשאלות הבאות:

1. האם עליה להציג עצמה כעורכת דין, למרות שהיא מופיעה בבתי המשפט כעובדת סוציאלית?
2. האם היא יכולה לחתום עבור פונים במחלקה בעירייה על מסמכים/תצהירים כעורכת דין?

החלטה: באשר להופעה בבתי המשפט, ככל והפונה מגיעה לדיון בכובעה כעובדת סוציאלית ובנוסף יש עורך דין מייצג, וכן אין מחלוקת כי היא אינה מגיעה על תקן תפקיד משפטי, היא אינה צריכה להציג את עצמה כעורכת דין. יובהר, כי בבית משפט לתביעות קטנות מדובר על מצב שבו לכאורה לא נוכחים באולם עורכי דין, אך מאחר והפונה הינה עורכת דין בהכשרתה, עליה להצהיר זאת בפני בית המשפט, לצורך האיזון וההגינות (החלטה מס' את/26/13).

באשר לחתימת מסמכים/תצהירים כעורכת דין, ישנן החלטות של ועדת האתיקה הארצית העוסקות בכך שעורך דין המועסק בתפקיד מסוים (עיסוק אחר), לא ייתן שירותים משפטיים לחברה:

"אתיקה מקצועית" - 54 - הנחיות והחלטות הוועדה לענייני עיסוק אחר

אסור לעורכת דין ליתן שירות משפטי לחברה בה היא מועסקת כמנהלת פרויקטים, ובכלל זה, אסור לה להוציא כעורכת דין מכתבי התראה ללקוחות החברה.

"אתיקה מקצועית" - 45 - הנחיות והחלטות הוועדה לענייני עיסוק אחר

עבודה כעורך דין של פרויקט/תוכנית במקביל להיותו בעל תפקיד אחר (לדוגמא: תסריטאי של הפרויקט/תוכנית) אסורה בהיותם אותו "עניין". בנוסף, עולה חשש ליחסי תלות בין הצדדים הואיל ויש ציפייה לקבלת עבודה נוספת בתחום האחר מאותה חברה, כך שקיים ניגוד עניינים בין שני העיסוקים.

"אתיקה מקצועית" - 24 - הנחיות והחלטות הוועדה לענייני עיסוק אחר

עורך דין המועסק בחברה בתפקיד שהוא אינו עריכת דין, אינו רשאי ליתן במקביל לאותה חברה שירותי עריכת דין.

אומנם אימות תצהירים לא נופל בגדר ייצוג מהותי, אך ישנו חשש לזליגה בין הנושאים, ולטיפול בעניינים נוספים, שאינם בסמכותה.

לפיכך, השיבה הוועדה כי על עורכת הדין הפונה לבצע הפרדה מוחלטת בין שני עיסוקיה כעורכת דין וכעובדת סוציאלית.

מס' החלטה: את/184/25

עורך הדין ובית המשפט

פרסום מידע מתוך הליך גישור בדלתיים סגורות

התלונה: בתי הדין הצבאיים הגישו תלונה כנגד הנילונה, בעקבות ריאיון טלוויזיוני בו השתתפה יחד עם מרשתה - נפגעת עבירות מין. במהלך הריאיון פירטה מרשתה אמירות שלטענתה נאמרו על ידי כבוד השופטת במסגרת הליך גישור שהתנהל בדלתיים סגורות, בתיק בו משמשת כעדת תביעה.

במהלך הריאיון ציינה הנילונה כי מרשתה "עברה טראומה" בהליך הגישור, והודיעה כי הוגשה תלונה לנשיאת בית הדין הצבאי לערעורים כנגד השופטת. מכתב התלונה, אשר הוגש זמן קצר לפני השידור, הוקרן במהלך הריאיון פעמיים, תוך הדגשת קטעים מסוימים מתוכו. הפרסום גרר סערה תקשורתית וכן תגובות פוגעניות ואלימות כלפי השופטת ברשתות החברתיות.

לטענת המתלוננים, פרסומי הנילונה מהווים פרסום כוזב של דברים שנאמרו כביכול בדיון בדלתיים סגורות, וכן מעלים חשש לעבירות אתיות, לשון הרע וזילות בית המשפט.

הנילונה השיבה כי היא ומרשתה עומדות על גרסתן; כי מדובר בהבעת ביקורת לגיטימית במסגרת ייצוג נפגעת עבירה. עוד נטען כי הסיקור עסק בתלונה ולא בהליך עצמו, וכי פרסום המקרה נעשה תוך הסתרת כל פרט מזהה של התיק ושל בעלי הדין, ובכלל זה של מרשתה שהתראיינה בעילום שם ובעיוות קול.

החלטה: בין הצדדים ישנה מחלוקת עובדתית ולא ניתן להצביע על אמיתות הדברים לכאן או לכאן. משכך, הוועדה התייחסה אך לשאלה בדבר **פרסום מידע מתוך הליך גישור בדלתיים סגורות**.

חובת סודיות בגישור היא יסודית ומוגדרת בתוספת לתקנות בתי המשפט (גישור) תשנ"ג-1993, כדלקמן:
2א. בעלי הדין מתחייבים לא למסור לבית המשפט דברים שנאמרו בהליך הגישור ולא להציג מסמכים בכל ענין שהועלה, במישרין או בעקיפין, בהליך הגישור.

ההגנה שבסעיף לעיל נועדה לעודד שיחות פתוחות בהליך הגישור, ללא חשש שהצדדים יעבירו מידע לצדדים שלישיים או לפרסום. עורך דין אינו רשאי לפרסם כל פרט שהועלה בהליך גישור ללא הסכמה מפורשת של כל הצדדים.

כאמור בהחלטת ועדת האתיקה הארצית מס' 121/19 בדבר חיסיון: חשיפת פרטים מהליך גישור:

"...חיסיון של הליכי גישור הוא דיספוזיטיבי ומשמעו שלא למסור לבית המשפט - ללא הסכמת הצדדים - דברים או מסמכים".

עורך דין המייצג צד בגישור מנוע מלפרסם כל מידע שנמסר, נאמר או הוצג במסגרת ההליך. הפרסום מושא התלונה כולל התייחסות לדברים שלטענת הנילונה נאמרו ע"י השופטת במהלך דיון שנערך בדלתיים סגורות, ולפיכך קיימת בעיה מהותית. כאמור, אין מקום לדון בשאלה

הדברים אכן נאמרו או לא, שכן מדובר כאמור במחלוקת עובדתית. גם אם נאמרו, למענת עוה"ד הנילונה, דברים שלשיטתה לא היה על השופטת לומר, עדיין חל איסור ברור ומוחלט על עו"ד לפרסם מידע מתוך דיון המתנהל בדלתיים סגורות. לא כל שכן התבטאויותיה של הנילונה פורסמו בראיון תקשורתי תוך פגיעה בשמה הטוב של כב' השופטת, מה שהביא לסערה תקשורתית ושיח מסית כנגד השופטת. בהתאם לאמור, פרסום בתקשורת של דברים שנאמרו לכאורה או בכלל במהלך דיון בדלתיים סגורות עלול להוות הפרת חובת הסודיות, שימוש אסור במידע ופגיעה בכבוד המקצוע.

לפיכך, החליטה הוועדה על העמדת הנילונה לדיון משמעותי.

הערת מערכת: בזמן פרסום ההחלטה, ההליך עודנו מתנהל בבית הדין המשמעותי.
מס' החלטה: את/24/252

התבטאות ברשתות חברתיות על ידי חברת בית דין משמעותי

התלונה: הנילונה מכהנת כחברת בית דין משמעותי באחד ממחוזות הלשכה. המתלוננת הגישה תביעה לבית הדין לעבודה נגד מעסיקה, אשר יוצג על ידי הנילונה. לאחר מתן פסק דין, פרסמה הנילונה שני פוסטים בדף הפייסבוק הפרטי שלה, אשר למענת המתלוננת פתוח לכ- 1,100 עוקבים. בפוסטים התייחסה הנילונה לפסק הדין ולמתלוננת, מבלי לציין את שמה, אך באופן שלמענת המתלוננת מאפשר זיהוי של ההליך, במיוחד בקרב מי שמכיר את המתלוננת או עקב אחר ההליך.

עוד טענה המתלוננת כי הנילונה רמזה על חוסר יושרה של בא כוחה, כאשר כתבה כי לא שיקף בפניה את סיכוייה הנמוכים בתביעה, ואף קראה לעורכי דין אחרים שלא לנהוג כך.

המתלוננת פנתה לנילונה בבקשה להסיר את הפוסטים ולהתנצל על ניסוחם הפוגעני. הנילונה הסכימה רק לרכך את נוסח אחד הפוסטים, תוך שאיחלה למתלוננת "להתקדם הלאה בחיים". למענת המתלוננת, בפרסומים היה גם משום פגיעה בחיסיון ההליך, נוכח פרטים מזהים ותיאור נסיבות המקרה, גם אם לא באופן מפורש.

הנילונה השיבה כי אינה מכחישה את פרסום הפוסטים, אך טענה כי מדובר בדף פרטי הפתוח לחבריה בלבד, ללא פרטים וללא כוונה לפגוע או להכפיש. עוד טענה כי מדובר בתלונת "נקם" בעקבות דחיית התביעה.

בנוסף ציינה כי, על אף שלא הייתה פגיעה או לשון הרע בדבריה, היא נענתה לפניית המתלוננת, לפני משורת הדין, וערכה את הפוסט בתוך זמן קצר, על אף שהפנייה אליה נעשתה בלשון מאיימת ופוגענית.

החלטה: מוטב היה כי מי שמכהן כדיין בבית הדין המשמעתי יקפיד הקפדה יתרה וינהג משנה זהירות בפרסומים הנוגעים לפעילותו המקצועית, ובפרט כאשר מדובר בהתייחסות לפסקי דין. הוועדה לא מצאה כי יש בטענות התלונה או בתוכן הפרסומים - הן בנוסחם המקורי והן לאחר תיקונם - כדי להצדיק נקיטת הליכים משמעתיים בנסיבות העניין. לפיכך, הוחלט לגנוז את התלונה בגין היעדר עבירה אתית.

עם זאת, הוועדה העירה לנילונה כי עליה להקפיד הקפדה יתרה על תוכן פרסומיה והתבטאויותיה, וזאת נוכח מעמדה ותפקידה הן כעורכת דין והן כחברת בית הדין המשמעתי.

מס' החלטה: את/25/275

בינה מלאכותית - AI

עריכת כתבי טענות לבית המשפט באמצעות בינה מלאכותית

התלונה: לידי ועדת האתיקה הארצית הוגשה תלונה לפיה הנילון, כבא כוח התובע, הגיש לבית המשפט כתב טענות שנערך באמצעות כלי בינה מלאכותית, אשר כלל אזכורי פסיקה שאינם קיימים ונוצרו על ידי הבינה המלאכותית.

הנילון הביע חרטה על התקלה וציין כי מדובר בטעות טכנית שבגינה הוגש לבית המשפט מסמך שהיה בגדר "טיוטה", אשר כלל אסמכתאות עם פסיקה בדויה. לדבריו, לא הייתה לו כל כוונה להטעות את בית המשפט, וכי הוא מתחייב לפעול למניעת הישנות מקרים דומים בעתיד.

לטענת הנילון, המסמך השגוי נוצר במסגרת מטלה אישית בקורס מקוון בתחום הבינה המלאכותית שבו הוא משתתף. במסגרת הקורס תרגל שימוש בכלי בינה מלאכותית לצורך ניתוח תגובות משפטיות, ולשם כך יצר מסמך הכולל פסיקה פיקטיבית, שנועד לשימוש לימודי בלבד.

החלטה: ביום 7.5.24 פרסמה ועדת האתיקה הארצית את החלטתה את/24/60 בעניין השימוש בבינה מלאכותית בעבודת עורכי דין. בין היתר נקבע כי אי מתן גילוי נאות באשר למקור המידע והסתמכות עליו כעובדה מוכחת עלולים להיחשב גם כהפרת חובת עורך הדין לסייע לבית המשפט לעשות משפט, כקבוע בסעיף 54 לחוק לשכת עורכי הדין, תשכ"א-1961, ואף כהטעיה אסורה לפי כלל 34 לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), תשמ"ו-1986.

כמייצג בתיק, הנילון נושא באחריות לכתב הטענות שהוגש לבית המשפט, והיה עליו לנקוט באמצעי הזהירות הנדרשים, ובהם הפרדה בין תוצרי הקורס בתחום הבינה המלאכותית לבין מסמכים בתיקים שבהם הוא מייצג, וכן בדיקה קפדנית של כתבי הטענות מרם הגשתם לבית המשפט. לאור האמור, הוחלט להעמיד את הנילון לדין משמעתי.

הערת מערכת: בזמן פרסום ההחלטה, ההליך עודנו מתנהל בבית הדין המשמעתי.

מספר החלטה: את/25/156

עריכת כתבי טענות במסגרת תביעה ייצוגית והפניות לפסקי דין והחלטות שגויות

שנעשו באמצעות בינה מלאכותית

התלונה: לידי ועדת האתיקה הארצית הגיע מידע בדבר דיון שהתנהל בבית המשפט המחוזי בתל אביב, במסגרתו ייצג הנילון עמותה שהגיש בקשה לאישור תביעה ייצוגית.

מפסק הדין שצורף לתלונה עלה כי הנילון הגיש תגובה לבקשה לסילוק, אשר כללה הפניות שגויות לפסקי דין והחלטות, לרבות ציטוטים שאינם קיימים. על פי האמור, מדובר בפסיקה שנוצרה באמצעות בינה מלאכותית (AI).

בתגובתו הסטטוטורית לא הכחיש הנילון כי עשה שימוש באתר "טקדין AI", וציין כי מדובר בכלי הנשען על מאגר משפטי מוכר. עוד ציין כי לאחר שהתברר לו כי נפלו שגיאות בתגובה שהוגשה לבית המשפט, הגיש ביום שלמחרת הודעה המבהירה כי מדובר בתקלה טכנית, ואף הציע לשאת מכיסו בהוצאות שייפסקו, כביטוי לאחריותו המקצועית ולשקיפות מצדו.

עוד טען הנילון כי בעקבות האירוע הוטמעו במשרדו נהלי עבודה מחמירים למניעת הישנות מקרים דומים, הביע צער על הפגיעה בזמנו של בית המשפט ובאמון הניתן בעורכי הדין, וביקש להסתפק בהערה מקצועית בלבד, נוכח טענתו כי פעל בתום לב ובהסתמכות מקצועית.

החלטה: אין חולק כי הנילון הגיש בקשה לאישור תובענה ייצוגית בסכום משמעותי, תוך הסתמכות, ככל הנראה באופן בלתי מבוקר, על תוצרי בינה מלאכותית, מבלי שביצע בדיקה מינימלית של נכונות ההפניות והציטוטים בכתבי הטענות שהוגשו מטעמו.

בית המשפט קבע כי התנהלות זו מצדיקה את מחיקת הבקשה, ואף ציין כי הנילון אינו כשיר לנהל הליך מסוג זה ויש להימנע ממינויו כמייצג. עוד עלה כי חרף טענות הנילון בדבר הטמעת נהלים חדשים, נמצאו שוב הפניות שגויות בכתבי בי-דין שהגיש, המלמדות כי הליקויים לא תוקנו בפועל. מדובר בהתנהלות חמורה, העולה כדי הפרת חובת הנאמנות והמסירות ללקוח, וכן הפרת חובתו של עורך הדין שלא להטעות את בית המשפט, שעה שלא נקט בזהירות הנדרשת ולא וידא את נכונות המסמכים טרם הגשתם לבית המשפט. לפיכך, הוחלט על העמדת הנילון לדין משמעת.

הערת מערכת: בזמן פרסום ההחלטה, ההליך עודנו מתנהל בבית הדין המשמעותי.

מס' החלטה: את/192/25

תקופת צינון של בעלי תפקידים בוועדות האתיקה

אל פתחה של ועדת האתיקה הארצית הגיעה שאילתה המבקשת לברר, האם נדרשת תקופת צינון לבעלי תפקידים לשעבר בוועדות האתיקה בטרם יוכלו לייצג נילונים בפני אותה הוועדה, ואם כן - מהו משך התקופה הנדרש.

סוגיה עקרונית זו מציבה את הזכות לחופש העיסוק שמעוגנת בחוק יסוד, אל מול הרצון לשמור על טוהר המידות, על מראית פני הצדק ולהגן מפני החשש לניגוד עניינים.

המסגרת הנורמטיבית הרלוונטית עליה התבססה הוועדה לצורך הדיון בסוגיה זו: חוק שירות הציבור (הגבלות לאחר פרישה), התשכ"ט-1969, כללי לשכת עורכי הדין (חברי גופים נבחרים או ממונים), התשכ"ט-1969 והכללים שקבע מרכז השלטון המקומי למניעת ניגוד עניינים של נבחר הציבור ברשויות המקומיות.

נוכח האמור, עמדת הוועדה היא כי המצבים הבאים עשויים להקים חשש לניגוד עניינים:

1. ייצוג על ידי עורך דין המשמש כחבר ועדת האתיקה, פרקליט הוועדה או רכז הוועדה, בפני אותה ועדה בה הוא מכהן או עובד **באותה העת**.
 2. עורך דין שכיהן בעבר כחבר ועדת האתיקה, פרקליט הוועדה או רכז הוועדה - אינו רשאי לייצג **באותו עניין** שנדון בוועדה, **בתקופת כהונתו** או עבודתו בה.
 3. תקופת צינון: עורך דין ששימש כחבר ועדה או כעובד הוועדה **נדרש להמתין שנה** ממועד סיום כהונתו או עבודתו, בטרם ייצג בפני אותה ועדת אתיקה.
- עורך דין הסבור כי לא מתקיים בעניינו חשש לניגוד עניינים, רשאי לפנות אל ועדת האתיקה הארצית בשאלתה לפני תום התקופה, אשר תבחן את המקרה לגופו.

מס' החלטה: את/35/25

ייצוג בן משפחה בהליך גירושין לאחר מעורבות קודמת בסכסוך

שאלתה: עורך הדין פנה אל הוועדה בבקשה כי זו תחווה דעתה באשר לייצוג על ידו של בן משפחתו בתביעת גירושין בבית הדין הדרוזי. הסיבה לפנייתו היא כי בעבר עורך הדין היה מעורב בפתרון הסכסוך הנ"ל בין הגרוש (דוד שלו) לבין הגרושה, במטרה להביא את הצדדים לשלום בית. עם זאת הדגיש, כי אותה מעורבות (שלו ושל בני משפחה נוספים) לא נבעה מכוח היותו עורך דין, אלא בהיותו בן משפחה.

החלטה: כלל 16 לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), תשמ"ו-1986 שכותרתו "איסור על טיפול נגד לקוח" קובע:

"(א) עורך דין לא יטפל נגד לקוח -

(1) בענין או בקשר לענין שטיפל בו למען אותו לקוח;

(2) בענין אליו יש זיקה של ממש למידע שקיבל עורך הדין מאותו לקוח או מטעמו.

(ב) הוועד המחוזי, או מי שהוא הסמיכו לכך, רשאי להחליט, לפי פניית עורך דין, כי מתן חוות דעת או קיום התייעצות גרידא, או פעולה במקרה פלוני, לא היה בהם משום טיפול בענין למען לקוח, או כי מידע מסויים אין לו זיקה של ממש לענין, או כי אין במידע שהתקבל כדי למנוע מעורך הדין לטפל בענין, ובלבד שהחלטה כאמור תינתן לפני שעורך הדין יקבל על עצמו את הטיפול בענין האמור."

כלומר, הכלל האמור אוסר על עורך דין לטפל בעניין כלשהו שהיה מעורב בו לקוח שלו לשעבר במסגרת מסוימת; כל זאת מלבד הריג הקבוע בכלל 16(ב) המאפשר ללשכת עורכי הדין, במקרים מסוימים, להתיר את הטיפול באותו עניין למרות המעורבות של עורך הדין בעניין כלשהו של לקוחו לשעבר.

לפיכך, עמדת הוועדה היא כי אין מניעה להתיר את הייצוג המבוקש, בכפוף לכך שלא ייעשה שימוש במידע שעלה במסגרת מעורבותו כאמור בסכסוך שבין הצדדים, וככל שלא נודע לו מידע מהותי העלול להשפיע על התיק, שכן שימוש במידע כאמור עלול לעלות כדי עבירה אתית.

מס' החלטה: את/147/25

ייצוג צד בהליך גירושין לאחר מעורבות קודמת עם שני בני הזוג

התלונה: המתלוננת טענה לניגוד עניינים מצד הנילון, שלטענתה ערך בינה לבין בן זוגה לשעבר הסכם, ובמסגרת זו נחשף לפרטים ולמידע אישי אודותיה, בהם עשה שימוש בהמשך כאשר ייצג את בן הזוג לשעבר נגדה.

במהלך דיון בבית המשפט לענייני משפחה, העלה בא כוח המתלוננת טענה לניגוד עניינים של הנילון, אשר השיב כי לא התקיימו בינו לבין המתלוננת יחסי עורך דין-לקוח; כי לא נחתם עמה ייפוי כוח; כי לא שולמה לו על ידה כל תמורה; וכי לא הציג עצמו כמי שמייצג את שני הצדדים. עוד ציין כי המתלוננת הייתה מודעת לכך שהוא מייצג את בן זוגה לשעבר, כפי שעולה מתכתובת בין הצדדים אשר צורפה לתגובתו. לטענתו, לא נערך הסכם ואף לא טיוטת הסכם בין הצדדים, וכי בן הזוג לשעבר היה לקוחו מזה שנים, אותו ייצג בהליכים שונים.

החלטה: הוועדה קבעה כי לא הונחה בפניה תשתית ראייתית מספקת להוכחת קיומם של יחסי עורך דין-לקוח בין הנילון לבין המתלוננת. לפיכך, הוחלט לגנוז את התלונה בגין היעדר ראיות מספיקות.

עם זאת, הוועדה העירה לנילון כי בנסיבות מעין אלו, חלה עליו חובת זהירות מוגברת, וכי עליו להקפיד להבא להבהיר לצד שכנגד, באופן שאינו משתמע לשתי פנים, כי אינו משמש כבא כוח ואינו פועל מטעמו.

מס' החלטה: את/201/24

עניין אישי בעריכת ייפוי כוח מתמשך וצוואה

שאלתה: הפונה ביקש את עמדת הוועדה באשר לחשש לניגוד עניינים בשל "עניין אישי", בקשר לעריכת מסמכים משפטיים עבור אמו של חתנו, ובכלל זה: צוואה בפני נוטריון, ייפוי כוח מתמשך והנחיות רפואיות מקדימות לפי חוק החולה הנוטה למות.

הפונה ציין כי לא יהיה נהנה על פי הצוואה, ואף לא מיופה כוח במסגרת ייפוי הכוח המתמשך או ההנחיות הרפואיות המקדימות.

עם זאת, חתנו של הפונה עשוי להיות מוזכר כאחד מן הנהנים על פי הצוואה, או להתמנות כמיופה כוח בייפוי הכוח המתמשך ובהנחיות הרפואיות המקדימות.

החלטה: סעיף 32ד(א) לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, תשכ"ב-1962 (להלן: "החוק"), קובע כי עורך הדין בפניו נחתם ייפוי כוח מתמשך אינו רשאי להיות בעל "עניין אישי" בייפוי הכוח. בהתאם לגילוי הדעת של ועדת האתיקה הארצית (את/20/23), "עניין אישי" הוא כל עניין שעלול לעורר ניגוד עניינים, לרבות "עניינים אישיים" כהגדרתם בחוק, אשר היקפם גמיש ותלוי נסיבות.

במקרה שלפנינו, הקשר בין עורך הדין לבין הממנה הוא קשר עקיף ורחוק: בתו של עורך הדין נשואה לאדם שעשוי לשמש מיופה כוח או נהנה. הגדרת "קרוב" בחוק (סעיף 80) אינה כוללת מערכת יחסים כזו, ולא מתקיים כאן איסור גורף מכוח "עניין אישי".

לפיכך, בנסיבות המתוארות, עמדת הוועדה היא כי עצם הקשר המשפחתי העקיף אינו מייסד כשלעצמו "עניין אישי" ואינו מקים ניגוד עניינים לעניין ייפוי הכוח המתמשך. קל וחומר שאין מניעה עקרונית ביחס לעריכת צוואה והנחיות רפואיות מקדימות, לגביהן חל האיסור הכללי בדבר ניגוד עניינים בלבד.

עם זאת, על עורך הדין לבחון כל מקרה לגופו ולתת את דעתו לכך שבמצבים מעין אלה יכולים להתעורר אינטרסים נוספים ונסיבות מיוחדות, שאינם נזכרים בשאלתה, וכי עניין אישי כהגדרתו בחוק, עשוי להתעורר גם כלפי מיופה הכוח, אשר עשוי להיות חתנו. משכך על עורך הדין להקפיד הקפדה יתרה על מילוי חובותיו המקצועיות, ובהן כי ייפוי הכוח, הצוואה ומסמך ההנחיות המקדימות, ניתנו בהסכמה חופשית וברצון, וללא השפעה בלתי הוגנת.

מס' החלטה: את/25/272

אתיקה במחוזות הלשכה

ועדת האתיקה במחוז תל אביב

שאלתה: הפונה שבה ופנתה לוועדה בהמשך לפנייה קודמת, במסגרתה ציינה כי היא מייצגת את עיזבונה של עורכת דין שנפטרה, וביקשה לברר את אופן הטיפול בתיקים הארכיוניים שנותרו ברשותה, לרבות האפשרות לבערם בהתאם לדין.

בפנייתה הנוכחית הפונה מבקשת לבחון שאלה משלימה, והיא האפשרות להעביר את הארכיון, כולו או חלקו, לגורם ציבורי, על יסוד טענה בדבר ערכו הציבורי, הפוליטי או ההיסטורי של החומר, תוך הבחנה בין תיקי ייצוג לקוחות ספציפיים לבין חומר משפטי כללי שאינו כולל ייצוג אישי.

החלטה: חיסיון עו"ד - לקוח הוא חיסיון סטטוטורי המעוגן בסעיף 48 לפקודת הראיות [נוסח חדש], תשל"א-1971, והוא חל על דברים ומסמכים שהוחלפו בין עוה"ד לבין לקוחו, בקשר לשירות המקצועי שניתן. בצד חיסיון זה, כלל 19 לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), תשמ"ו-1986, מטיל על עוה"ד חובה לשמור בסוד כל דבר שהובא לידיעתו ע"י הלקוח ו/או מטעמו במסגרת מילוי תפקידו. חובות אלה אינן פוקעות עם סיום הייצוג ואף אינן פוקעות עם פטירת עוה"ד. תיקי לקוחות אינם חלק מעיזבונה של עורכת הדין, ואינם ניתנים להעברה לצד שלישי ללא הסכמת הלקוחות, אף מקום בו נטען לערך ציבורי ו/או פוליטי ו/או היסטורי של החומר. מנהלת העיזבון רשאית לפעול בהתאם לדין ביחס לשמירת החומר ו/או ביעורו, אך לא למסירתו לגורמים אחרים בהיעדר ויתור מפורש של הלקוחות ו/או הכרעה שיפוטית מתאימה.

מס' החלטה: 912/25

שאלתה: הפונה ביקש את עמדת הוועדה בשאלה כפולה הנוגעת להיקף תחולתם של כללי האתיקה המקצועית על עו"ד המחזיק במקביל ברישיון חוקר פרטי. השאלה הראשונה היא האם עו"ד שהוא גם חוקר פרטי רשאי להקליט שיחה (בכובעו כחוקר פרטי) שהוא עצמו מקיים עם עו"ד אחר ללא ידיעתו, מבלי להפר את כללי האתיקה. השאלה השנייה היא האם הנחיית עובד ממשרד החקירות, שאינו עו"ד, להתחזות לעו"ד לצורך קיום שיחה והקלטתה עם עו"ד אחר, מהווה עקיפה מותרת של האיסור או שמא הפרה של איסור ההתחזות וכללי האתיקה.

החלטה: בנסיבות המתוארות, עוה"ד אינו רשאי להקליט שיחה עם עו"ד אחר ללא ידיעתו, גם אם הפעולה נעשית במסגרת חקירה פרטית. כמו כן, ניסיון לעקוף את האיסור באמצעות הנחיית עובד שאינו עו"ד להתחזות לעו"ד, אינו עקיפה אלא הפרה נוספת.

מס' החלטה: 885/25

שאלתה: בפנייתו, ביקש הפונה את עמדת הוועדה בשאלה כיצד על עו"ד לנהוג מקום בו לקוח עומד על הגשת בקשה לבית המשפט, שעה שלדעת עוה"ד הבקשה נעדרת בסיס משפטי ואף עשויה לעמוד בניגוד לדין. הפנייה מתמקדת במתח שבין חובתו של עוה"ד לפעול בנאמנות ובהתאם להנחיות לקוחו, לבין חובתו של עוה"ד לשמור על כבוד בית המשפט, על הגינות ההליך ועל כללי המקצוע.

החלטה: בנסיבות המתוארות, על עוה"ד לפעול בשלבים, תחילה עליו להבהיר ללקוח באופן מלא את מצב הדברים ואת המגבלות המשפטיות. שנית, לסרב להגיש בקשה ככל והיא אינה עומדת בדרישות הדין ו/או פוגעת בחובותיו לבית המשפט. ולבסוף, אם הלקוח עומד על דרישתו ועוה"ד סבור שאינו יכול לבצע את עבודתו נאמנה, עליו לשקול הפסקת ייצוג בהתאם לכללים ולהגיש בקשה מתאימה לבית המשפט. אם בית המשפט יורה על המשך הייצוג, על עוה"ד לפעול בגבולות האפשר המותרים מבחינה אתית, תוך שמירה על זכויות הלקוח ועל כבודו של ההליך.

מס' החלטה: 815/25

שאלתה: הפונה ביקשה את עמדת הוועדה בשאלה לעניין תחולת חיסיון עו"ד-לקוח במקרה בו ייעץ עו"ד בשירות קבע בסנגוריה הצבאית לחייל במסגרת חקירת מצ"ח בחשדות שעסקו בעבירות מין. במסגרת הייעוץ המשפטי ביקש החייל במפורש מעוה"ד כי תוכן שיחתם ו/או החשדות שעמדו בבסיס החקירה לא יובאו לידיעת משפחתו. לדאבון הלב, אותו חייל ככל הנראה שם קץ לחייו, וכעת מבקשת משפחתו לקבל מידע בדבר החקירה וההאשמות שהועלו כנגדו, לרבות תוכן הייעוץ שניתן לו ע"י הסניגור הצבאי.

החלטה: בענייננו, החייל המנוח הביע במפורש את רצונו כי תוכן השיחה עם הסניגור ו/או החשדות שעמדו בבסיס החקירה לא יובאו לידיעת משפחתו. אינדיקציה זו חד משמעית וברורה, ועל כן בנסיבות אלו, אין מקום לחשיפת המידע, שכן חשיפתו תהווה פגיעה בפרטיותו ובכבודו של המנוח, ותעמוד בניגוד להנחייתו האישית.

עמדת הוועדה היא כי יש לשמור על חיסיון עו"ד-לקוח ולא למסור למשפחת המנוח את תוכן השיחה עם הסניגור ו/או החשדות שעמדו בבסיס החקירה, מתוך שמירה על עקרון יסוד זה גם לאחר פטירתו.

מס' החלטה: 607/25

שאלתה: הפונה ביקש את עמדת הוועדה בשאלה האם עורך דין המועסק במשרד עורכי דין, המייצג חברה קבלנית, יכול לחתום על מסמכים בשם החברה תחת הכותרת "היועץ המשפטי של החברה" ו/או יכול להשתמש בלוגו החברה באופן שמציג אותו כיועץ משפטי פנימי.

החלטה: עורך דין העובד במשרד עורכי דין המייצג חברה אינו רשאי לחתום בשם החברה תחת הכותרת "יועץ משפטי של החברה" ואינו רשאי להשתמש בלוגו החברה לשם כך. הוא יכול להעניק שירותים משפטיים לחברה כב"כ חיצוני, אך ייעוץ כזה יינתן בשם משרדו בלבד, ותפקידו של יועץ משפטי פנימי אפשרי רק אם ימונה ישירות ע"י החברה לתפקיד זה.

מס' החלטה: 542/25

שאלתה: הפונה מתארת כי לקוחה שלה מצויה במצב נפשי שברירי, וכי לפי גורמי טיפול קיים חשש ממשי להחמרה במצבה ואף לסיכון אובדני. על רקע זה מבקשת הלקוחה לערוך עבודה סימולציה של חקירה נגדית, על מנת לבחון אם ביכולתה לשאת בניהול ההליך המשפטי. עוד ציינה הפונה כי סיכויי התביעה נמוכים יחסית, כי קיים סיכון להגשת הליך נגדי ולהטלת הוצאות, וכי עצם העיסוק בפרשה גורם ללקוחה לתגובות חרדה חריפות.

החלטה: נוכח החשש הממשי והמבוסס להחמרה במצבה הנפשי של הלקוחה, עמדת הוועדה היא כי אין לקיים סימולציה כוחנית של חקירה נגדית, אף בהסכמתה. ככל שנדרש רכיב של הכנה להליך, יש להעדיף חלופות הדרגתיות ומוגנות בלבד, בליווי גורמי טיפול ותוך קבלת הסכמה מדעת מלאה. באשר לניהול ההליך המשפטי, אין חובה להגיש תביעה שסיכוייה נמוכים ושעלולה להחמיר את מצבה של הלקוחה. יש להשלים ייעוץ מפורט ומתועד באשר לסיכונים ולחלופות האפשריות, ולשקול צעדים מתונים יותר או אף הימנעות מנקיטת הליך. במקרה שבו הלקוחה עומדת על נקיטת מהלך העלול לסכן אותה בניגוד לעצה המקצועית, יש לבחון אפשרות להפסקת הייצוג בהתאם לכללים.

מס' החלטה: 689/25

שאלתה: הפונה ביקשה את עמדת הוועדה בשאלה האם עורכת דין שמונתה כמיופת כוח מתמשך של לקוחה, ואשר לאחר כניסת ייפוי הכוח המתמשך לתוקף משמשת בפועל בתפקיד זה, מחויבת ו\או רשאית לשתף את בנותיה של הלקוחה במידע הנוגע לענייניה הרכושיים. זאת, כאשר הלקוחה ביקשה במפורש להימנע משיתוף אחת מבנותיה, ונוכח מחלוקת שהתעוררה בין הבנות ביחס לדירה המצויה כיום בבעלות הלקוחה.

החלטה: אין על מיופת הכוח חובה אתית לשתף את הבת שלגביה ניתנה הנחיה מפורשת להימנע משיתופה במידע הנוגע לענייניה הרכושיים של הלקוחה, לרבות המחלוקת ביחס לדירה המצויה בבעלותה. עם זאת, על מיופת הכוח להמשיך ולפעול תוך הפעלת שיקול דעת מקצועי מוגבר ובהתאם לטובת הממנה והגנה על עניינה.

מבלי לגרוע מן האמור, במקרים של דילמה מהותית או קושי בקבלת החלטה, רשאית מיופת הכוח לפנות לקבלת הנחיות מגורם מוסמך, על מנת להבטיח כי פעולותיה יעמדו בקנה אחד עם טובת הממנה ועם הוראות הדין.

מס' החלטה: 887/25

שאלתה: הפונה הציג שאלה בדבר סמכותו וחובתו של עורך דין המשמש נאמן לכספי נאמנות במסגרת עסקת מכר מקרקעין, מקום בו הופקדו בידיו כספים שנועדו להבטחת תשלום מסים, היטלים והשלמת רישום הזכויות. הפונה מבקש לדעת האם הוא רשאי להמשיך ולהחזיק בכספי הנאמנות ולפעול מתוכם לתשלום חובות המוכרים, חרף דרישה משותפת של המוכרים והרוכשים להחלפתו בנאמן חלופי. זאת, על רקע טענות לחוסר אמון כלפיו, קיומם של חובות משמעותיים החורגים מסכום כספי הנאמנות, וכן טענות לזכות עיכבון בגין שכר טרחה שטרם שולם.

החלטה: עורך הדין המשמש נאמן לכספי נאמנות בעסקת מכר מקרקעין אינו רשאי להמשיך ולהחזיק בכספי הנאמנות בניגוד לרצון המוכרים והרוכשים, אף אם הוא מעלה טענות לזכות עיכבון בגין שכר טרחה שטרם שולם. זאת, כל עוד לא מתקיימים התנאים הקבועים בדין למימוש זכות העיכבון, ובכלל זה נקיטת ההליכים הנדרשים ובמועדים שנקבעו לכך. חובת הנאמנות המוטלת על עורך דין כנאמן היא חובה עליונה, הגוברת על אינטרס אישי בגביית שכר טרחה. לפיכך, מחלוקות כספיות בין עורך הדין ללקוח יש לברר בהליכים משפטיים נפרדים, מבלי לעשות שימוש בכספי הנאמנות או לפגוע בחובת הנאמנות המוטלת על עורך הדין.

מס' החלטה: 886/25

ועדת האתיקה במחוז מרכז

קבלת כספים השייכים ללקוח לאחר שייפוי הכוח של עוה"ד בוטל

שאלתה: ועדת האתיקה המחוזית התבקשה לחוות דעתה בשאלה האם עו"ד (ב"כ התובע), שהתובע הודיע על ביטול ייפוי הכוח אשר ניתן לו, רשאי לקבל לחשבון הנאמנות את הכספים שנפסקו בפסק הדין, מובהר בזאת כי הכספים הם מכוח פסק דין אשר ניתן בטרם בוטל ייפוי הכוח, התובע הודיע על ביטול ייפוי הכוח לאחר שנ ניתן פסק הדין.

החלטה: ככלל, במסגרת הסדרת יחסי עו"ד-לקוח וההסכמות החוזיות שבין הצדדים, רשאים הצדדים להסכים כי עוה"ד יקבל בשם הלקוח כספים המתקבלים בעבורו במסגרת ניהול התיק. מקום בו התקבלו כספים אצל עוה"ד, מחויב עוה"ד לפעול בהתאם לכלל 40 לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), התשמ"ו-1986 אשר קובע:

העברת כספים ללקוח

40. (א) עורך דין חייב להודיע ללקוחו ולהעביר כל סכום כסף שקיבל עבורו, תוך זמן סביר מעת קבלתו.

(ב) עיכב עורך דין, על פי דין, סכומי כסף שקיבל עבור לקוחו, או ניכה, על פי הסכם, כספים מתוכם, יודיע על כך ללקוח תוך זמן סביר.

בהתאם לפסיקה, ר' ע"פ 1075/98 מ"י נ' אופנהיים, פ"ד נו (1) 303, 324, זכות הקיזוז של עו"ד חייבת להיות מעוגנת בהסכם, ונדרשת הסכמה מפורשת ומראש של הלקוח. נטילת כספים ללא הסכמה מהווה עבירה משמעת (ר' החלטת ועדת האתיקה הארצית מס' את/69/02 שפורסמה בגיליון "אתיקה מקצועית" מס' 9).

בהתאם לנתונים שהוצגו בפני ועדת האתיקה, ההודעה על הפסקת הייצוג נעשתה לאחר שנ ניתן שירות משפטי והתקבל פסק דין בתיק. משכך, ההודעה על ביטול ייפוי הכוח חלה מעתה ואילך ומבטלת את הרשאתו של עוה"ד להמשיך ולפעול בעניינו של הלקוח, אך אין בה כשלעצמה כדי לשלול מעוה"ד את זכותו לקבל שכר מרחח בעבור הפעולות שביצע עבור הלקוח עד לאותו מועד.

ככל שקבלת הכספים על ידי עורך הדין ו/או קיזוז שכר מרחח מתוך הכספים נעשו בהתאם להסכם מפורש שבין הצדדים, הרי שפעולה מצד עורך הדין ע"פ ההסכם, לא תהווה עבירה אתית מצידו ובלבד שאין החלטה שיפוטית האוסרת עליו לקבל את הכספים אליו.

אין בכך כדי להביע עמדה לעניין הסכומים להם זכאי עוה"ד או בנוגע לטענות הנוגעות לאומד דעת הצדדים בעת כריתת ההסכם שלא הובאו לפתחה של ועדת האתיקה.
מס' החלטה: 637/25

אישור חתימה על ייפוי כוח

שאלתה: ועדת האתיקה נשאלה האם חתימת עו"ד על ייפוי כוח שמקבל מלקוח מהווה אימות החתימה של הלקוח, או רק אישור להסכמת עוה"ד לייצג את הלקוח. האם עוה"ד מאמת בחתימתו כי אכן הלקוח עשמו מצוין על גבי ייפוי הכוח הוא אכן מי שחתם על ייפוי הכוח?

האם ניתן לאמת חתימת לקוח על ייפוי כוח, כאשר עוה"ד לא פגש מעולם את הלקוח ולא ראה את הלקוח חותם (למשל, לקוח שמצוי בחו"ל ומבקש ייצוג ע"י עוה"ד ושולח לעוה"ד ייפוי כוח בפקס)?

החלטה: סעיף 91 לחוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א-1961 קובע:

אישור של יפוי-כוח (תיקון מס' 15) תשמ"ז-1987

91. יפוי-כוח שניתן בישראל לעורך דין לפעול בתחום הפעולות שיש להן קשר לשירות המקצועי שנותן עורך דין ללקוח, לרבות קבלת כספים ודברים אחרים בשביל לקוחו בענין כזה, שחתימת הלקוח עליו אושרה בכתב על ידי עורך הדין, אינו טעון אישור אחר, על אף האמור בכל דין.

לפיכך, ייפוי כוח הנו תקף ככל שחתימת הלקוח אושרה בכתב על ידי עורך הדין.

אין כל חובה שעורך הדין ולקוחו יהיו נוכחים פיזית לצורך אימות החתימה על גבי ייפוי הכוח ובלבד שכל התנאים המפורטים בהחלטה את/313/09 של ועדת האתיקה הארצית שפורסמה בגיליון "אתיקה מקצועית" מס' 36, המצ"ב, מתקיימים:

א. עוה"ד משוכנע בקיומו וזהותו של הלקוח;

ב. קיומה של שליחות בין בכתב ובין בעל פה;

ג. שהפעולה שעוה"ד מבצע נכללת בייפוי הכח שניתן.

יודגש, כי ככל שמדובר בייפוי כוח המיועד להגשה בפני רשות מסוימת, הטומן בחובו את הדרישה לאימות חתימה ע"י עו"ד, הרי שעסקינן בדרישה על פי דין של הרשות ובייפוי כח ספציפי ואין זה מסמכותה של ועדת האתיקה הארצית לקבל החלטה בניגוד לדין/נוהל זה (ר' החלטת ועדת האתיקה הארצית מס' את/39/20 שפורסמה בגיליון "אתיקה מקצועית" מס' 70).

יצוין כי ועדת האתיקה הארצית הנחתה את עורכי הדין לפעול לזיהוי הלקוחות באמצעות תעודת זהות או דרכון בר תוקף (ר' החלטה מס' את/15/21 שפורסמה בגיליון מס' 77).

באשר לאימות חתימה כאשר הלקוח נמצא בחו"ל - הפונה הופנה להחלטת ועדת האתיקה הארצית מס' את/150/25 שעניינה "אימות תצהירים וייפוי כח בחו"ל" ואשר מנחה כיצד יש לבצע את הליך אימות החתימה על גבי מסמכים לרבות ייפוי כוח ובכלל זה:

1. עורך הדין מצוי בעת האימות בישראל.
 2. המצהיר/מייפה הכח הינו אזרח ישראלי.
 3. זהות המצהיר/מייפה הכח אומתה דרך מערכת ההזדהות הממשלתית של ממשל זמין.
 4. המצהיר/מייפה הכח הציג בפני עוה"ד תעודה מזהה על גבי הצג.
 5. בהסכמת המצהיר/מייפה הכוח ובכפוף לכלל 22(א) לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), התשמ"ו - 1986 עוה"ד יתעד בהקלטה חזותית את תהליך האזהרה והאימות בלבד.
- מס' החלטה: 410/25**

העמדת הלוואה ללקוחה עד למכירת נכס שבבעלותה

שאלתה: עוה"ד הפונה מעוניין להעמיד ללקוחה הלוואה בסך של 50,000 ₪ לצורך הפקדת ערובה לדיור חלוף לחייב אשר חב לה חוב מזונות של מאות אלפי ש"ח במסגרת תיק ההוצל"פ, וזאת לשם קידום הליך מכירת דירת החייב והגברת היעילות בגביית החוב. הפונה מונה גם ככונס נכסים למכירת הדירה.

עוה"ד הפונה סבור כי אין בהעמדת הלוואה כדי ליצור ניגוד עניינים, יחסי תלות או סכנה פוטנציאלית כלשהי כלפי הלקוחה, שכן הלוואה צפויה להיפרע במלואה ממכירת הדירה, אשר עתידה להתבצע בטווח זמן מוגדר.

החלטה: כללים 43 - 44 לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), התשמ"ו-1986 קובעים: **איסור על הלוואות**

43. לא ייתן עורך דין הלוואה או טובת הנאה אחרת כדי לקבל עבודה.

תשלום בעד הוצאות הלקוח

44. לא ילווה עורך דין כספים ללקוח כדי לשלם הוצאות הכרוכות במתן שירות מקצועי ללקוח; ואולם אין בהוראה זו כדי למנוע מעורך דין לשלם עבור הלקוח את ההוצאות האמורות, או להתחייב לשלמן, ובלבד שעורך הדין ינקוט אמצעים לגביית הכספים מאת הלקוח, תוך זמן סביר לאחר ששילם את ההוצאות.

בפנייה הוועדה התבקשה לאשר מתן הלוואה חרף האמור בכלל 43 לעיל, וזאת הואיל ומדובר בייצוג שכבר ניתן פרו - בונו, וההלוואה לא ניתנת לצורך נטילת השירות המשפטי. עוד צוין כי מדובר בהוצאה נדרשת לצורך ייעול ההליך המשפטי וגביית החוב, ועל כן זה אפשרי מכוח כלל 44.

בכל הנוגע לכלל 43, הרי שאין על פניו אפשרות לתת היתר לחרוג מן הסעיף באופן שיאפשר ללקוח לקבל הלוואה מבא-כוחו, גם אם הייצוג ניתן בחינם. כמו כן, הואיל והפונה משמש ככונס נכסים בתיק, הרי ששכר טרחתו ככונס ייגזר בסופו של יום מסכום המכירה של הנכס. זאת ועוד, ועדת האתיקה הארצית קבעה זה מכבר, כי אף כאשר הלקוח פונה לחברות שונות למימון ההליכים המשפטיים - אסור כי עורך דינו של הלקוח יהיה בעל זיקה לחברת המימון, על מנת שלא יימצא בניגוד עניינים לפי כלל 14 לכללי האתיקה הנ"ל - ר' החלטה מס' את/114/21 שפורסמה בביטאון "אתיקה מקצועית" מס' 72.

הואיל ובשלב הנוכחי, אין צפי לגביית הכספים הרי שלא מתקיים האמור בכלל 44 הנ"ל.

אשר על כן, אין בידי ועדת האתיקה המחוזית להתיר את המבוקש.
מס' החלטה: 445/25

ועדת האתיקה במחוז ירושלים

שאלתה: הפונה מייצג לקוח קבוע בעניינים שונים. בשנת 2023 פנה הלקוח לעורך הדין בבקשה לערוך שני תצהירים - האחד לחתימתו והשני לחתימת רעייתו. התצהירים נערכו ונחתמו בפני עורך הדין כדין.

בין הלקוח לרעייתו מתנהלים כיום הליכים משפטיים. במסגרת הליכים אלו פנתה הרעייה לעורך הדין בבקשה לקבל העתק מן התצהיר שעליו חתמה בעבר. עורך הדין פנה ללקוח לשם קבלת הסכמתו למסירת המסמך, אולם הלקוח הביע התנגדות נחרצת לכך.

על רקע האמור, פנה עורך הדין אל הוועדה בבקשה כי זו תנחה אותו כיצד עליו לפעול, בשים לב לחובת הנאמנות והסודיות כלפי הלקוח מחד, ולעובדה כי הרעייה היא שחתמה על התצהיר המבוקש מאידך.

בתוך כך, ביקש עורך הדין את תשובת הוועדה, האם עליו להיעתר לבקשת הרעייה ולמסור לה העתק מן התצהיר, או שמא עליו לסרב לבקשה כל עוד לא ניתן צו שיפוטי המורה אחרת.

החלטה: הוועדה הגיעה לכלל מסקנה כי עורך הדין רשאי להעביר לידי האישה העתק מן התצהיר עליו חתמה, שכן הפרטים הכלולים בו נמסרו ואושרו על ידה והיא חתמה עליו כדין.

הבסיס למסקנה זו נעוץ בכך שחיסיון עורך דין-לקוח חל על דברים ומסמכים שהוחלפו בין עורך הדין ללקוחו בקשר לשירות המקצועי. במקרה זה, האישה היא שמסרה את המידע לצורך עריכת התצהיר, ולפיכך היא בעלת החיסיון ביחס לדברים שנמסרו מפיה ונכללו בתצהיר.

אישור תצהיר הוא פעולה משפטית שיוחדה לעורכי דין, הכוללת זיהוי המצהיר, אזהרתו בדבר תוכן הצהרתו ווידוא כי הבין את משמעותה. מילוי חובות אלה, המעוגנות בדין ובכללי האתיקה, יוצר זיקה מקצועית ישירה בין עורך הדין לבין המצהיר. משכך, כאשר עורך הדין ערך את התצהיר, זיהה את האישה, הזהיר אותה כדין ואישר את חתימתה, קמה לה זכות לקבל לידיה העתק מן התצהיר.

בהקשר זה ציינה הוועדה כי על עורך דין מוטלות שלוש נאמנויות מרכזיות: נאמנות ללקוח, נאמנות לחברה - הכוללת חובות כלפי צדדים שלישיים, ונאמנות למקצוע ולכבודו. בנסיבות העניין, אף אם האישה אינה לקוחה של עורך הדין, היא צד שלישי כלפי קיימת חובת הגינות, ואי מסירת העתק התצהיר שעליו חתמה עלולה להיחשב התנהגות שאינה הולמת את כבוד המקצוע.

מס' החלטה: 355/25

שאלתה: לקוחה פנתה אל עורך הדין הפונה, וביקשה כי יערוך עבורה הסכם שכירות לדירה המצויה בבעלות ארבעה אחים בחלקים שווים. הדירה התקבלה בירושה לפני מספר שנים ונרשמה על שם האחים בחלקים שווים, בסמוך למועד קבלתה (הרישום בוצע על ידי עורך דין אחר). הצדדים הסכימו ביניהם על שכר המרחח, ועורך הדין ערך את הסכם השכירות. כלל האחים נתבקשו לחתום על ההסכם, אשר נחתם על ידם לשביעות רצונם.

לאחר מכן הגיש אחד האחים תביעה כנגד יתר האחים, שכותרתה בקשה למינוי מנהל עיזבון לאביהם המנוח, שנפטר לפני כשלוש שנים. למענת עורך הדין הפונה, מדובר בתביעה שאינה ראויה, שכן העיזבון חולק כבר לפני שנים. האח התובע טוען כי עורך הדין שערך את הסכם השכירות מנוע מלייצג את יתר האחים בהליך זה, בשל מעורבותו בעריכת הסכם השכירות.

בנסיבות אלה, נשאלת השאלה האם עורך הדין שערך את הסכם השכירות לבקשת אחד מבעלי הדירה, רשאי לייצג את יתר האחים בתביעה שהגיש אחד מהם, שעניינה מינוי מנהל עיזבון זמני.

החלטה: השואל התבקש להעביר לעיון הוועדה את הסכם השכירות וכן את בקשת האח לפסילת ייצוגו בהליך המשפטי. השואל נענה לבקשה והמסמכים הועברו לעיון הוועדה.

לאחר בחינת המסמכים, סברה הוועדה כי ייצוג האחות בהגנתה מפני תביעת האח אינו ראוי, וזאת מן הטעמים המפורטים בבקשת האח לפסילת הייצוג אשר הוגשה לבית המשפט. הוועדה ציינה כי השואל ערך את הסכם השכירות עבור כלל היורשים, ולא רק עבור האחות.

עוד ציינה הוועדה כי ההליך המשפטי המתנהל בין האח לאחות נוגע, במידה רבה, לעניינים הכרוכים בטבורם בהסכם השכירות שנערך על ידי השואל. בנסיבות אלה, ייצוג האחות בהליך זה עשוי לעמוד בניגוד להוראות כלל 16(א)(1) לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), התשמ"ו-1986, העוסק בחשש לניגוד עניינים.

לפיכך, לאחר עיון בבקשה לפסילת השואל מייצוג, וכן בתביעה למינוי מנהל עיזבון, סברה הוועדה כי קיימת בעיה בייצוג האחות בהגנתה מפני תביעת האח, וזאת לאור הוראות כלל 16 לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), התשמ"ו-1986.

מס' החלטה: 376/25

שאליתה: השואלת הפנתה לוועדת האתיקה שלוש שאלות:

1. האם מותר לה, בהרשאה, לחתום בשם עורך דין אחר.
2. האם מותר לה לחתום בשמו של עורך דין אחר מבלי לציין כי החתימה נעשתה בשמו, אלא להסתפק בחתימתו בלבד.
3. האם מותר לה לחתום בשם עורך דין אחר מכוח הרשאה, ולאחר מכן לאמת את אותה חתימה במסמך שבו נדרש אימות חתימה.

החלטה: באשר לשאלה הראשונה - הוועדה השיבה כי ניתן לחתום בשם עורך דין אחר מכוח הרשאה.

באשר לשאלה השנייה - הוועדה ציינה כי כאשר החתימה נעשית בשמו של עורך דין אחר, מומלץ לציין לפני החתימה את הכיתוב "ב/" או ניסוח דומה, על מנת להבהיר כי מדובר בחתימה בשם אחר. עם זאת, היעדר ציון כאמור לא יהווה עבירת אתיקה, ובלבד שניתנה הרשאה בפועל לחתום בשם אותו עורך דין.

באשר לשאלה השלישית - הוועדה הבהירה כי אין לחתום בשם עורך דין אחר ולאחר מכן לאמת את אותה חתימה במסמך שבו נדרש אימות חתימה.

מס' החלטה: 353/25

שאליתה: השואל פנה לוועדה בשאלה האם מותר לעורך דין להיות בעלים של חברה בע"מ שתפעל אך ורק לצורך מתן חוות דעת משפטיות, ללא ייצוג משפטי. בנוסף שאל, האם ככל שהדבר מותר, ניתן למנות בחברה מנהל שאינו עורך דין.

החלטה: הוועדה השיבה כי חברה בע"מ אינה רשאית לתת חוות דעת משפטיות. בהקשר זה הופנה השואל להוראות סעיף 20 לחוק לשכת עורכי הדין, תשכ"א-1961 (להלן: "החוק"), וכן לסעיף 59(א)(1) לחוק, הקובע כי חברת עורכי דין אינה יכולה להיות חברה בע"מ. עוד צוין כי בהתאם לסעיף 59(א)(2) לחוק, מתן חוות דעת משפטיות אינו נמנה עם מטרותיה של חברת עורכי דין.

באשר לשאלה בדבר מינוי מנהל שאינו עורך דין בחברה כאמור, הובהר כי חברים בחברת עורכי דין יכולים להיות רק עורכי דין, כקבוע בסעיף 59(א)(3) לחוק. מעבר לכך ציינה הוועדה כי לעורך דין אסור לשתף פעולה עם חברה המסיגה את גבול המקצוע.

מס' החלטה: 364/25

יו"ר ועדת האתיקה הארצית עו"ד מנחם מושקוביץ
 פרקליטת ועדת האתיקה הארצית ועורכת אחראית עו"ד שלי ואקנין אדם
 רכזות ועדת האתיקה הארצית ועורכות ראשיות עו"ד ספיר אליאס ועו"ד נעה שילוני
 רכזת ועדת האתיקה הארצית עו"ד יעל שממה
 מרכזת בכירה ועדת האתיקה הארצית גב' דורית אדר
 מזכירות ועדת האתיקה הארצית גב' ילנה גנדלמן
 עיצוב גרפי נעמה בר
 © מו"ל לשכת עורכי הדין בישראל רח' דניאל פריש 10, תל-אביב
 מנכ"לית הלשכה עו"ד אושרת תגר
 טלפון 03-6918696 | 1-599-500-606 פקס
 אתר הלשכה www.israelbar.org.il | מייל הוועדה etika@israelbar.org.il

לשכת עורכי הדין בישראל

ISRAEL BAR ASSOCIATION

نقابة المحامين في إسرائيل

